

Rik Peels en Stefan Paas gaan in verweer tegen atheïstische denkers. „Er zijn geen ijzersterke argumenten tégen geloven.”

God is geen machine

In de leer bij een atheïst

■ De auteurs van *God bewijzen* zijn niet zomaar collega's. Filosofie- en theologiestudent Rik Peels volgde een paar vakken bij hoogleraar Stefan Paas op de Vrije Universiteit in Amsterdam. Paas omschrijft hem als uitmuntende student, al vond hij hem meer een filosoof dan een theoloog.

■ Peels kwam terecht in Utrecht bij de atheïstische hoogleraar Herman Philipse. Hun verschillende levensovertuiging hield hen scherp, volgens de promovendus.

■ Waarom koos hij voor de markante atheïst? „Philipse is een filosoof die de verbinding maakt tussen zijn vakgebied en wat er leeft in de maatschappij”, zegt Peels. „En hij is heel goed in de kennisleer. Hij is een echte mentor.”

MERLIJN KERKHOF
VERSLAGGEVER

Na een debatavond voor een Rotaryclub in Amsterdam fietsen godsdienstfilosoof Rik Peels en hoogleraar theologie Stefan Paas naar huis. In het debat over het bestaan van God, begin 2012, staat de gelovige Paas tegenover een atheïst. Leuk gezelschap, geïnteresseerde toehoorders. Maar als het over religie gaat, kun je ze alles wijsmaken, concluderen ze. De bezoekers weten niet eens wát de meeste christenen geloven.

Het idee voor een boek is geboren. Informatief, vrij van theologisch jargon. Een boek dat zich richt tot geïnteresseerde ongelovigen, ietsisten en twijfelaars – geen evangeliserende tekst die begint met de vraag ‘Bestaat God?’ en eindigt met een gebed. Met argumenten voor en tegen geloof in God moest het een antwoord worden op de atheïstische literatuur van de laatste jaren, van Richard Dawkins (*God als misvatting*, 2006), wijlen Christopher Hitchens (*God is niet groot*, 2007), Daniel Dennett en Sam Harris.

Dat antwoord is er nu. Samen schreven Paas (geboren in 1969) en Peels (1983), beiden lid van de Christelijke Gereformeerde Kerk, het boek *God bewijzen*. „We willen uitleggen dat geloof in God een redelijke optie is voor normale, redelijke mensen”, zegt Stefan Paas. „We willen mensen informeren zodat ze een betere keuze kunnen maken om te geloven of niet”, vult Rik Peels aan. „Maar die keuze moeten ze wel zelf maken.”

Is religieus geloof intellectueel verantwoord?

Stefan Paas: „Absoluut. Geloof is natuurlijk, gezond en maakt gelukkig, blijkt uit onderzoek. Er zijn geen ijzersterke argumenten tegen geloven. Het alternatief rammelt, het atheïsme heeft zijn eigen intellectuele problemen. Zo is onze samenleving gebaseerd op christelijke waarden; wat gebeurt er als je die wegneemt, wat is het alternatief? Ten slotte zijn er een paar argumenten voor het bestaan van God.”

De titel is een woordspeling op godsbewijzen. Hebben jullie die?

Rik Peels: „Dit boek gaat juist over de vraag: moeten we Gods bestaan wel bewijzen? Dat lijkt me niet. Het is een rare gedachte dat we bewijzen moeten leveren, dat doen we alleen

in de wiskunde en logica. Wel hebben we aanwijzingen. Hoe kan het bijvoorbeeld dat atomen zoiets produceren als bewustzijn? Hoe kan het dat de wetten in de natuur precies zo zijn afgesteld dat leven mogelijk is? De kans dat aan alle voorwaarden voor leven wordt voldaan is zo klein dat het aannemelijker is dat iemand het bestaan bedoeld heeft.”

Jullie verleggen de bewijslast: de atheïst moet maar bewijzen dat God niet bestaat.

Rik Peels: „Als iemand iets ontkent wat voor bijna iedereen gesneden koek is, verlangen we van de ontkenner dat hij met bewijzen komt. Voor

MIJN HOND
LUISTERT NAAR
COMMANDO'S,
BIJ GOD LIGT
HET IETS
INGEWIKKELDER

Godsdienstfilosoof Rik Peels: „Waarom moeten gelovigen met argumenten komen als ze een natuurlijke aanleg volgen?”

Hoogleraar theologie Stefan Paas: „Onze samenleving is gebaseerd op christelijke waarden; wat gebeurt er als je die wegneemt, wat is het alternatief?” FOTO ROGER CREMERS

het bestaan van God wordt een uitzondering gemaakt, terwijl religie een van de normaalste zaken in de wereld is. Ongeveer 80 procent van de wereldbevolking is religieus. Ook wijzen steeds meer onderzoekers erop dat religie is aangeboren. Waarom moeten gelovigen met argumenten komen als ze een natuurlijke aanleg volgen?”

Stefan Paas: „Als jou wordt gevraagd waarom je van Bach houdt, kun je misschien uitleggen wat er goed is aan zijn muziek, dat het voortkomt uit beschaving. Maar uiteindelijk is smaak iets irrationeels: het voelt goed of niet. Zulke antwoorden accepteren we, maar als

het over geloof in God gaat niet.”

Een voorbeeld uit het boek. Stel dat iemand zegt dat de Holocaust nooit heeft plaatsgevonden. Zou je dan op zoek gaan naar bewijzen om aan te tonen dat er zes miljoen Joden zijn omgebracht? Nee, zeggen de auteurs, dat zal niemand doen.

Maar van de Holocaust hebben we bewijsstukken. Van het bestaan van God niet.

Stefan Paas: „Er zijn natuurlijk geen foto's van God. De Holocaustontkenner zal beweren dat die foto's uit de concentratiekampen vals zijn, de getuigenverklaringen verzonnen. Ons punt is: als iemand iets ontkent

wat voor zo veel mensen evident is, moet hij met goede argumenten komen. En de atheïsten komen niet met goede argumenten tegen het bestaan van God.”

Daar gaat dan ook de meeste aandacht naar uit: het hoofdstuk waarin argumenten tegen het bestaan van God worden weerlegd, is aanzienlijk dikker dan het hoofdstuk met argumenten vóór Zijn bestaan.

Wat is nou een heel slecht atheïstisch argument?

Rik Peels: „Er zijn verschillende onderzoeken geweest naar het effect van bidden. Wetenschappers meten de gezondheid van een groep waarvoor gebeden wordt en een groep die het zonder gebeden moet doen. Daar komt uit dat er geen verschil is, soms blijkt de groep waarvoor gebeden wordt zelfs ongezonder. Het probleem met zo'n argument is dat het uitgaat van een godsbeeld waar bijna niemand in gelooft. Alsof God een machine is: je drukt op een knopje en er komt wat uit. Met betrekking tot zo'n God is bijna iedere gelovige een atheïst.”

Stefan Paas: „Mijn hond luistert wel naar commando's, bij mijn vrouw is het een ander verhaal. Bij God ligt het nog iets ingewikkelder.”

Rik Peels: „Een ander slecht argument is dat wetenschappers vaker atheïst zijn. Richard Dawkins schrijft in *God als misvatting* over de leden van de Amerikaanse National Academy of Sciences, een club van de beste wetenschappers ter wereld. Daarvan is bijna niemand gelovig. Onder de Nobelprijswinnaars zijn er nog minder religieus.

„Dawkins suggereert: hoe beter je nadenkt, hoe kleiner de kans dat je gelooft. Terwijl er geen reden is om aan te nemen dat wetenschappers meer inzicht hebben in het bestaan van God dan bijvoorbeeld een rechter of een journalist. Bovendien wijden ze zich vaak volledig aan hun vak. Ze maken geen tijd om hun religieuze aanleg te cultiveren.”

Hopen jullie niet stiekem dat ongelovige lezers door jullie boek het licht zien?

Stefan Paas: „Ik verwacht niet dat we er iemand mee zullen bekeren. Daar zijn andere schrijvers beter in. Wij willen met dit boek vooral het gesprek mogelijk maken. Het helpt voor de omgang als je elkaar kunt zien als normale, redelijke wezens.”

Stefan Paas & Rik Peels: God bewijzen. Uitgeverij Balans. €19,95